

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นมิตรประเทศที่มีความสัมพันธ์อันดีมาตั้งแต่อดีตสืบจนถึงปัจจุบัน ดังปรากฏว่ามีชาวจีนและชาวไทยประกอบธุรกิจ และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมระหว่างประเทศเสมอมา สร้างความสัมพันธ์ให้ทั้งสองประเทศมีมิตรไมตรีที่แน่นแฟ้นมาโดยตลอด

ในช่วงเวลาที่ผ่านมาประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมีนโยบายเปิดประเทศ ส่งเสริมการประกอบธุรกิจระหว่างประเทศมากขึ้น ชาวจีนให้ความสนใจศึกษาภาษาในกลุ่มอาเซียนมากขึ้น โดยที่ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมีวิสัยทัศน์ทางการศึกษาที่จะวางรากฐานการทำธุรกิจร่วมกับประเทศในอาเซียนจึงได้ส่งเสริมให้นักศึกษาชาวจีนได้เรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอินโดนีเซีย ภาษามลายู ภาษาไทย ภาษาเวียดนาม ภาษาพม่า ภาษาฟิลิปปินส์ ภาษาลาว และภาษาเขมร เป็นต้น

ในการเรียนภาษาต่างประเทศเหล่านี้ดูเหมือนว่าภาษาไทยจะเป็นภาษาหนึ่งที่ชาวจีนให้ความสนใจในการเรียนกันมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนและประเทศไทยมีความมั่นคงทางด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจและการศึกษา อันส่งผลให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศใกล้ชิดกว่าเดิม

นอกจากนี้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จพระราชดำเนินเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนหลายครั้ง นายกรัฐมนตรีไทยและนายกรัฐมนตรีของจีนได้เดินทางเจริญความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอยู่เสมอ นับว่าเป็นเครื่องกระตุ้นให้ชาวจีนหันมาสนใจเรียนภาษาไทยกันอย่างจริงจังจึงสังเกตเห็นได้จากปัจจุบันมหาวิทยาลัยในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนเปิดสอนภาษาไทยหลายแห่งทั้งการสอนเต็มหลักสูตร สอนเป็นวิชาเลือก และการอบรมระยะสั้น เช่น มหาวิทยาลัยปักกิ่ง มหาวิทยาลัยยูนนาน มหาวิทยาลัยกว่างโจว มหาวิทยาลัยกวางสี มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี มหาวิทยาลัยตงฟาง เป็นต้น

มหาวิทยาลัยเหล่านี้จะเปิดสอนวิชาภาษาไทยทั้งการพูดหรือการสนทนา การอ่าน และการเขียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักศึกษาระดับปีที่หนึ่งและปีที่สองที่สนใจไปศึกษาต่อในประเทศไทยต้องเรียนวิชาภาษาไทยอย่างจริงจังจากระดับพื้นฐานไปจนถึงระดับสูง นักศึกษาเหล่านี้

ส่วนใหญ่มุ่งจะศึกษาต่อในสาขาต่าง ๆ กันไปตามความสนใจและความถนัดของตน อาทิ สาขาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว สาขาการบริหารธุรกิจ สาขากฎหมายระหว่างประเทศ นอกนั้นมุ่งเรียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและประกอบธุรกิจที่นับวันจะมีนักธุรกิจและนักท่องเที่ยวจากประเทศไทยนิยมเดินทางไปยังประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนมากขึ้น ขณะเดียวกันประชาชนชาวจีนก็นิยมมาท่องเที่ยวหรือประกอบธุรกิจในประเทศไทยมากขึ้นเช่นกัน

ด้วยมูลเหตุข้างต้นจึงเกิดโครงการความร่วมมือระหว่างมหาวิทยาลัยของไทยกับมหาวิทยาลัยในประเทศจีนเป็นจำนวนมาก และในปี พ.ศ. 2551 มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามกับมหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี ลงนามความร่วมมือแลกเปลี่ยนอาจารย์ นักวิชาการ และนักศึกษาซึ่งกันและกัน โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามส่งอาจารย์สอนภาษาไทยให้แก่นักศึกษาจีน ณ มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี 2 คน ตามความต้องการของมหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี และมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามยินดีรับนักศึกษาจีนมาศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีที่มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ซึ่งโครงการนี้ผู้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งในความร่วมมือดังกล่าว กล่าวคือ ผู้วิจัยได้รับมอบหมายจากมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามให้ไปสอนภาษาไทย รายวิชาการสนทนา ณ มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

การสอนวิชาสนทนาภาษาไทยในมหาวิทยาลัยชนชาติกวางสีครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทดสอบความสามารถในการสนทนาภาษาไทยของนักศึกษาปรากฏว่าส่วนใหญ่ นักศึกษามีความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยระดับต่ำ ขณะเดียวกันผู้วิจัยก็ขาดความชำนาญในการใช้ภาษาจีนกลางหรือภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนการสอนภาษา

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับการสอนภาษาไทยให้ชาวต่างชาติพบว่า มีนักภาษาศาสตร์หลายท่านใช้เทคนิคการสอนภาษาต่างประเทศแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับความถนัดของผู้สอนและความเหมาะสมในจุดมุ่งหมายของผู้เรียนเป็นสำคัญ อาทิ พัทธยาจิตต์เมตตา (2544) ใช้การสอนภาษาไทยแบบวิถีธรรมชาติให้แก่นักศึกษาเวียดนาม ณ

มหาวิทยาลัยแห่งชาติฮานอย ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาของมนุษย์โดยเริ่มต้นจากการฟัง บ่อย ๆ ฟังซ้ำ ๆ ในเรื่องใกล้ตัว จนเกิดความเข้าใจ อยากพูดเลียนแบบ เลียนเสียง เพื่อสื่อสารอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดของตนออกไป และเป็นการสอนโดยไม่ผ่านภาษากลาง (ภาษาอังกฤษ) หรือภาษาแม่ แล้วส่งผลให้การสอนภาษาไทยประสบความสำเร็จ ส่วนภาณุพงศ์ อุดมศิลป์ (2548) ใช้เทคนิคการสอนแบบบูรณาการที่เชื่อมโยงสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ในวิชาเดียวกัน ทั้งสาระการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนให้สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ การสอน

แบบบูรณาการจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ทางภาษาที่หลากหลายสอดคล้องกับชีวิตประจำวันและความต้องการของผู้เรียน และผู้เรียนยังได้รับความรู้ที่สัมพันธ์กันกับทักษะพิสัยจนเกิดองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพในการใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนส่งผลให้บรรยากาศในการสอนสนุกสนาน น่าสนใจ นักศึกษาไม่เคร่งเครียดในการเรียนภาษา

ด้วยมูลเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงใคร่จะจัดการเรียนการสอนวิชาสนทนาภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ ณ มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี เมืองหนานหนิง มณฑลกวางสี เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยใช้วิธีสอนแบบธรรมชาติและวิธีสอนแบบบูรณาการ โดยใช้สื่อการสอนหลากหลาย เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาไทยในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในห้องเรียนและประสบการณ์จริงในชีวิตประจำวัน ตลอดจนจะสำรวจปัญหาการเรียนการสอนวิชาสนทนาภาษาไทยว่ามีปัญหาใดเกิดขึ้นบ้าง และจะมีแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไร จึงจะส่งผลให้การเรียนการสอนสนทนาภาษาไทยประสบความสำเร็จตามความคาดหวังที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นอกจากนี้ผู้วิจัยจะติดตามผลการเรียนการสอนสนทนาภาษาไทยสำหรับนักศึกษาชาวจีนที่มาศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาไทยว่า นักศึกษาเหล่านั้นสามารถนำความรู้มาใช้ในการสนทนาภาษาไทยในสถานการณ์จริงได้มากน้อยเพียงใด มีปัญหาใดเกิดขึ้นอีกบ้าง ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาสนทนาภาษาไทยสำหรับนักศึกษาจีนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน หรือนักศึกษาชาติอื่น ๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจปัญหาการเรียนการสอนสนทนาภาษาไทยสำหรับนักศึกษาจีน
2. เพื่อหาทางแก้ไขปัญหการเรียนการสอนสนทนาภาษาไทยสำหรับนักศึกษาจีน
3. เพื่อติดตามผลการเรียนการสอนสนทนาของนักศึกษาชาวจีนในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขต ดังนี้

1. สำรวจปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนสนทนาภาษาไทยสำหรับนักศึกษาจีน มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี มณฑลกวางสี เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ภาคเรียนที่ 2/2551 จำนวน 5 ห้อง ๆ ละ 35 คน

จำนวน 175 คน และติดตามการเรียนการสอนสนทนาภาษาไทยสำหรับนักศึกษาจีนที่ศึกษาต่อเนื่องในสถาบันอุดมศึกษาไทย พ.ศ. 2552 – 2553 จำนวน 25 คน

2. การเรียนการสอนครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้การสอนแบบธรรมชาติและใช้การสอนแบบบูรณาการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาในการเรียนการสอนสนทนาภาษาไทยสำหรับนักศึกษาชาวจีน
2. เป็นแนวทางในการเรียนการสอนสนทนาภาษาไทยสำหรับนักศึกษาชาวจีนและนักศึกษาต่างชาติทั้งในและต่างประเทศด้วยวิธีการสอนแบบธรรมชาติและการสอนแบบบูรณาการโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

นิยามศัพท์เฉพาะ

นักศึกษาจีน หมายถึง นักศึกษาชาวจีนที่เรียนวิชาสนทนาภาษาไทย ณ มหาวิทยาลัยชนชาติกวางสี มณฑลกวางสี เขตปกครองตนเองชนชาติจ้วง ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน

การเรียนการสอนสนทนาภาษาไทย หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาการฟังและการพูดภาษาไทยสำหรับนักศึกษาชาวจีน

วิธีสอนแบบธรรมชาติ หมายถึง การเรียนรู้การสนทนาภาษาไทยจากการฟังบ่อยๆ ฟังซ้ำๆ ในเรื่องใกล้ตัว จนเกิดความเข้าใจ อยากรู้ เพื่อสื่ออารมณ์ ความรู้สึกนึกคิดของตนออกไป โดยใช้วจนภาษา (non-verbal language) และสื่อการสอนที่หลากหลาย โดยไม่ผ่านภาษาอังกฤษและภาษาแม่ (พัทธยา จิตต์เมตตา. 2544)

วิธีสอนแบบบูรณาการภายในวิชา หมายถึง การจัดการเรียนรู้การเรียนการสอนสนทนาภาษาไทยโดยใช้ศาสตร์หรือวิชาต่าง ๆ มากกว่าหนึ่งวิชามารวมกันภายใต้เรื่องราวเดียวกันโดยเชื่อมโยงการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนให้สัมพันธ์ภายในหน่วยการเรียนรู้หนึ่ง ๆ (ภานุพงษ์ อุดมศิลป์. 2548)